

Rīgas Tehniskā universitāte
Inženierekonomikas un vadības fakultāte
Būvuzņēmējdarbības un nekustamā īpašuma
ekonomikas institūts

ARMANDS AUZIŅŠ

ZEMES IZMANTOŠANAS NOVĒRTĒŠANA UN PĀRVALDĪBA

Zinātniska monogrāfija

Apstiprinājusi RTU Zinātnes padome 2016. gadā,
apliecinājums Nr. 0400-7/1.

Recenzenti:

Velta Paršova
Marija Burinskiene
Siim Maasikamäe

RTU Izdevniecība
Rīga 2016

SATURS

Ievads	6
Introduction	17
1. Zemes izmantošanas izaicinājumi un attīstības iespējas	25
1.1. Zemes pārvaldības praktiskie aspekti un problēmas	25
1.2. Zemes izmantošanas mērķi, to attīstība un rezultātu ietekme uz Latvijas tautsaimniecību	29
1.2.1. <i>Lauku apvidu zemes izmantošanas mērķu attīstība</i>	33
1.2.2. <i>Pilsētu zemes izmantošanas mērķu attīstība</i>	37
1.2.3. <i>Zemes izmantošanas plānošana un plānu īstenošana</i>	44
1.2.4. <i>Zemes izmantošanas rezultātu ietekme uz Latvijas tautsaimniecību</i>	47
1.3. Zemes izmantošanā lietotās klasifikācijas problēmas	53
1.4. Zemes izmantošanas dinamika Latvijā	58
1.5. Zemes pārvaldības sistēmu analītisks vērtējums	61
1.6. Zemes pārvaldības institūcijas un to darbības izvērtējums	74
1.6.1. <i>Publiskā pārvaldības subjekta kompetences zemes izmantošanā</i>	76
1.6.2. <i>Normatīvais regulējums zemes tiesību jomā</i>	80
1.7. Zemes izmantošanas efektivitātes rezultatīvais vērtējums katrā zemes pārvaldības līmenī	82
1.8. Zemes izmantošanas rezultātus ietekmējošie faktori, to izmaiņu raksturs un tendences	86
1.9. Zemes izmantošanas efektivitātes problēmjautājumi Latvijā un citās Eiropas Savienības valstīs	93
2. Zemes izmantošana un tās efektivitātes novērtēšana ilgtspējīgai zemes pārvaldībai	99
2.1. Zemes izmantošana un tās reglamentācijas vēsturiskā attīstība	99
2.2. Zemes izmantošanas efektivitāte, tās sociāli ekonomiskais un ekoloģiskais saturs	105
2.3. Zemes pārvaldības jēdziena tiesiskais un ekonomiskais saturs	111

2.4. Zemes pārvaldības līmeņi un to savstarpējā saistība	116
2.5. Zemes izmantošanu un tās efektivitāti ietekmējošie faktori un pazīmes	120
2.6. Zemes izmantošanas novērtēšanā lietojamās metodes	125
2.6.1. <i>Vispārzinātniskās pētījumu metodes</i>	126
2.6.2. <i>Matemātiskās metodes</i>	129
2.6.3. <i>Socioloģisko pētījumu un ekspertu novērtējumu metodes</i>	137
2.7. Zemes izmantošanas efektivitātes novērtēšanā lietojamie rādītāji	139
2.7.1. <i>Sociāli ekonomisko, apkārtējās vides un institucionālo rādītāju sistēma</i>	146
2.7.2. <i>Efektivitātes rādītāju sistēmas izmantošanas iespēju pamatojums</i>	149
2.8. Ilgtspējīgas zemes pārvaldības definīcija un procesa modelis	152
3. Zemes izmantošanas novērtēšanas metodiskie risinājumi un pārvaldības praktiskie aspekti	159
3.1. Zemes izmantošanas novērtēšanas pieredze ārvalstīs un Latvijā	159
3.2. Zemes izmantošanas efektivitāti raksturojošo rādītāju analītisks vērtējums un izmantošana lēmumu pieņemšanā atšķirīgos zemes pārvaldības līmeņos	169
3.3. Zemes pārvaldībā lietojamo zemes izmantošanas novērtēšanas metožu praktiska lietošana	174
3.3.1. <i>Pētījuma rezultātu par zemes izmantošanas efektivitātes novērtēšanu pašvaldībā analītisks izvērtējums</i>	175
3.3.2. <i>Zemes izmantošanas efektivitātes novērtēšana</i>	185
3.3.3. <i>Fiskālo algoritmu kopa zemes izmantošanas pārraudzībai un lēmumu pieņemšanai pašvaldības teritorijā</i>	192
3.4. Zemes pārvaldībā lietojamo terminu sistematizācija	194
Nobeigums	196
The main outcome of the study	201
Bibliogrāfiskais saraksts	207
Kopsavilkums	223
Abstract	225
Jēdzienu un terminu skaidrojošā vārdnīca (Glossary)	227
Pielikumi (1–15)	234